

اشاره

آموزش پیش دبستانی در کشور ما خیلی زود جای خود را باز کرد. اینک میلیون‌ها کودک شش ساله در کلاس‌های پیش دبستان جست‌وخیز کنان و شاداب آماده می‌شوند تا با اندوخته‌های علمی و عملی وارد دبستان شوند.

در این شماره قصد داریم گزارشی از فعالیت‌های پیش دبستان و دبستان رشد ۲ را در یکی از مناطق تهران به نظر خوانندگان محترم مجله رشد پیش دبستان برسانیم.

ارزیابی همیشگی

فعالیت‌های تعلیم و تربیت همیشگی و در راستای اصول آموزش و پرورش کشور است. آقای **رسول خوش دست**، مدیر پیش دبستان و دبستان رشد، ضمن اشاره به این اصول از اهمیت ارزیابی و سنجش مربیان آموزشی و کودکان مشمول آموزش در این واحد می‌گوید: «شرایط دعوت به کار مربیان در این واحد آموزشی داشتن تجربه‌های عملی و علمی و همچنین داشتن سلامت نفس و روح و روان و پیشینه مثبت خانوادگی است.»

مدیر این پیش دبستان به اهمیت ارزیابی یا سنجش می‌پردازد و درباره گزینش مربیان و پس از آن می‌گوید: «پس از گزینش، برای همکاران دوره‌های دانش‌افزایی برگزار می‌کنیم و طبیعتاً تشویق همکاران کوشا از نظر ما دور نمی‌ماند»

ارائه برنامه سالانه از وظایف مربیان است که زیر نظر معاون آموزشی صورت می‌گیرد و در طول سال به آن عمل می‌شود. مدرسه در پذیرش دانش‌آموزان نیز شروطی دارد که آقای خوش دست به آنها اشاره می‌کند: «دانش‌آموزان داوطلب ورود به پیش دبستان رشد ۲ باید معیارهایی داشته باشند تا پذیرش شوند. بخشی از سنجش در ارتباط با خانواده‌هاست؛ از جمله مشارکت آنها در فعالیت‌های این پیش دبستانی. به اعتقاد ما فعالیت‌های تربیتی کاری چندجانبه بین خانه، مدرسه و اجتماع است. ما طی جلساتی که با والدین داریم آن‌ها را متقاعد به همکاری داوطلبانه با مدرسه می‌کنیم. گاهی نیز خود آنها نوع همکاری را مشخص می‌کنند. در نتیجه ما می‌توانیم به نظامی پیشرفته در تعلیم و تربیت برسیم. دانش‌آموزان نیز باید این دو مشکل را نداشته باشند؛ یکی مشکل

یا عقب‌ماندگی ذهنی و دیگری بیش فعال بودن.»

مدیر دبستان با اشاره به اینکه داوطلبان از لحاظ سلامتی سنجش می‌شوند، در ارتباط با خدماتی که به افراد دارای مشکل داده می‌شود، می‌گوید: «ما آنها را به مراکز درمانی و بهزیستی راهنمایی می‌کنیم.»

آماده‌سازی ذهنی و روانی

با توجه به اینکه فعالیت‌های آموزشی و آماده‌سازی این پیش دبستان به صورت اردویی از تابستان برای کودکان شش ساله آغاز می‌شود، برای آشنایی بیشتر با فعالیت‌های آن با معاون آموزشی و پژوهشی پیش دبستان رشد صحبت می‌کنیم. **صدیقه جامی زاده** ضمن تأکید بر آماده‌سازی بچه‌ها به این نکته نیز اشاره می‌کند که این فعالیت تابستانی برای کاهش دغدغه‌های اول مهر و تعامل بین کودکان و اولیای خانه و مدرسه است.

در فعالیت‌های این واحد آموزشی به زبان‌آموزی فارسی اهمیت بسیاری داده می‌شود. معاون آموزشی رشد می‌گوید: «ما در هر سال حدود هفتاد دانش‌آموز پیش دبستانی داریم و این برای سومین سالی

علاقه و امید

گزارش فعالیت‌های آموزشی پیش دبستان رشد

منطقه ۲ شهر تهران

گزارش: اصغر ندیری

عکس: غلامرضا بهرامی

ترغیب می‌شویم با یک یک مربیان به گفت‌وگو بپردازیم.

خانم مهسا عبدالله‌زاده کارشناس تکنولوژی آموزشی است و سیزده سال سابقه کار دارد. او که در فعالیت خود بر زبان‌آموزی تکیه دارد، می‌گوید: «زبان‌آموزی را در دل تمام واحد کارهای مرکز وارد کرده‌ایم. بچه‌ها از هم‌آغازها و هم‌پایان‌ها شروع می‌کنند و به تدریج به کلمات و جمله می‌پردازند. در اسفند ماه هر سال پس از بخش بخش کردن کلمه‌ها و پس از تمرین جمله به جمله، آنها می‌توانند خواندن کتاب را یاد بگیرند.»

درک رشد شناختی

وقتی کودک و رشد شناختی‌اش را درک کنیم، می‌توانیم او را یاری دهیم. خانم **نوشین طاعت** از دیگر مربی‌های پیش دبستان و لیسانس روان‌شناسی کودک است. او به اهمیت تحصیلات و رشته مرتبط در این حرفه می‌پردازد و می‌گوید: «از این طریق می‌توان به تفاوت‌های کودکان پی برد و از لحاظ رشد شناختی و عاطفی به

بیرون از کلاس نشسته است. بنابراین از مادر که خود را خانم **اسدی** معرفی می‌کند، می‌پرسیم: «چرا فرزند خود را به این واحد آورده‌اید؟»

می‌گوید: «چون در مقایسه با سایر پیش دبستانی‌ها فعالیت‌های اینجا را متنوع‌تر و بهتر دیدم.»
 - چرا اینجا نشسته‌اید؟

- پسر من دوست ندارد از من جدا شود؛ برای همین مسئولان مدرسه پذیرفته‌اند که من در کنار پسر من باشم تا به وضع جدید عادت کند.

می‌پرسیم: «آیا وضع فرزند شما تغییر خواهد کرد و به کلاس انس خواهد گرفت؟»

در پاسخ می‌گوید: «فکر می‌کنم با حوصله‌ای که مربی‌ها دارند، به تدریج او به کلاس عادت می‌کند. این جلسه چهارم حضور من است و رفتار فرزندم بهتر شده است.»

با مربیان رشد زبان‌آموزی

فعالیت و تلاش بسیاری در این مجموعه دیده می‌شود؛ به گونه‌ای که

است که آنها زبان‌آموزی را به‌طور جدی دنبال می‌کنند. اگر در این دوره، این مهارت از راه گوش کردن و گفتن به درستی و در قالب‌های غیر رسمی آموخته شود، بستری برای پایه اول فراهم می‌آید. تجربه نشان داده است که آموزگاران پایه اول از نظر اعتماد به نفس و تقویت توان گفتاری از این دانش‌آموزان رضایت بیش‌تری دارند.»

انس با قرآن

جامی‌زاده می‌گوید: «در پیش دبستان، شروع هر کلاس با قرائت قرآن است و بچه‌ها هر هفته سوره‌ای را می‌شنوند و حفظ می‌کنند. بنابر اعتقاد ما انس با قرآن در هر فرصت ممکن است، معمولاً نیز بچه‌ها نواری را گوش می‌کنند که سن قاری به آنها نزدیک‌تر است و به این صورت مأنوس‌تر می‌شوند.»

حضور مادر و رفع اضطراب

در یکی از کلاس‌ها چهره مضطرب پسر بچه‌ای را می‌بینم که مدام از جایش بلند می‌شود و به بیرون کلاس نگاه می‌کند. سمت نگاه او به سوی مادرش است که

آنها کمک کرد تا رشد و بلندگی خود را به کمال برسانند.»

طاعت می گوید: «گذراندن این دوره، فرایندی برای آمادگی ورود به دوره ابتدایی تحصیلی است. هر قدر کودک برای ورود به مدرسه شناخت بیشتری داشته باشد، یادگیری او نیز بهتر خواهد شد. بچه‌هایی را دیده‌ام که این دوره را نگذرانده‌اند و در مقایسه با پیش دبستانی‌ها مشکلات تحصیلی بیشتری دارند.»

این مربی حوزه فعالیت‌های خود را به شناساندن محیط زندگی، آموزش‌ها، شناخت بهداشت فردی، شناخت طبیعت، موضوعات حمل و نقل و غیره پیوند می‌دهد و می‌گوید: «این نمایی کلی از شروع تحصیلات رسمی و ابتدایی است که ما ارائه می‌کنیم.»

با توجه به اینکه خانم مربی روان شناسی خوانده است، در مورد تشویق بچه‌ها می‌گوید: «اگر کار خاص و برجسته‌ای از بچه‌ها سر بزند، آنها را تشویق می‌کنیم. تشویق این بچه‌ها نباید عادی باشد؛ چون وقتی یک کودک شش ساله خلاقیتی بروز می‌دهد، ابزارها و روش‌های تشویق او متفاوت با هفت ساله‌ها و بزرگ‌ترهاست. در اینجا نوع نگاه و حتی خنده ما در قبال کار او باید خاص باشد. اینها تا آخر عمر در ذهن کودک می‌ماند.»

دوست داشتن بچه‌ها

خانم محبوبه عمید یکی دیگر از مربی‌های پیش دبستانی رشد است که سال سوم فعالیتش را در این مجموعه می‌گذراند. او که کارشناس رشته علوم تربیتی با گرایش مدیریت برنامه‌ریزی آموزشی است، می‌گوید: «بچه‌ها را دوست دارم. مگر می‌شود با آنها کار کرد و آنها را دوست نداشت؟»

وی نیز به حضور بچه‌هایی اشاره می‌کند که نمی‌توانند خود را با محیط پیش دبستان وفق دهند و می‌گوید: «این هنر مربی است که کودک را بشناسد و بتواند در روزهای اول جدایی کودک از محیط خانواده، او را به ماندن در این فضا ترغیب کند. از جمله این هنرها، شاداب‌سازی و برنامه‌ریزی در محیط آموزشی است. شناخت شخصیت هر کودک نیز یاری‌کننده مربی خواهد بود.»

خانم عمید به حضور کودکان بیش‌فعال نیز اشاره می‌کند و می‌گوید: «اگر چنین کودکی در اینجا دیده شود، برایش برنامه‌ریزی می‌کنیم تا توانایی کسب تمرکز و دقت را بیابد. این کودکان تمرکز کمی دارند و بی‌هدف از کاری به کار دیگر می‌پردازند. برای افزایش دقت و تمرکز در

دستورزی و ایجاد تنوع کاری برای اینها کارگاه خلاقیت و طرح‌های ویژه‌ای داریم.»

ارتباط با خانواده‌ها

خانم الهام کوهی کارشناس علوم تربیتی و رشته پیش دبستان است. او می‌گوید: «آنچه خوانده‌ایم با آنچه عملاً با آن درگیریم، بسیار متفاوت است.» او در طراحی فضای پیش دبستان به محیط شاد و روحیه همکاری اشاره می‌کند و می‌گوید: «شخصیت هر کدام از این بچه‌ها با دیگری تفاوت دارد و با در نظر گرفتن این ویژگی‌ها با هر کدام باید رفتار خاصی داشت. در این راه و ارائه آموزش‌ها لازم است با خانواده‌ها در ارتباط باشیم و حتی نظر آنها را اعمال کنیم. برای همین دفترچه رابطی تهیه شده است که طی سال تحصیلی بین مربی و اولیای دانش‌آموزان رد و بدل می‌شود تا با تحلیل آن به نوع رفتار آموزشی مناسب با کودک برسیم.»

پیش دبستان و دبستان

مربی دیگری به نام خانم مهتاب جهانی از تفاوت جدی بچه‌های پیش دبستان و دبستانی می‌گوید: «سن پیش دبستانی‌ها کمتر است و آموزش آنها با پایه

بالاتر فرق دارد. بازی، کاردستی، شعر و قصه خوانی و نمایش در این دوره اثربخش تر است.»

خانم جهانی همکاری خانواده‌ها با پیش دبستان را مهم ارزیابی می‌کند و خود را به نوعی رابط کودک و خانواده کودک می‌داند. او معتقد است که اساس کار پیش دبستان بر محبت استوار است.

کمک به مربی‌ها

معمولاً در کنار مربی‌ها، افراد مجرب دیگری به نام کمک مربی حضور دارند که به درست اجرا شدن فعالیت‌های کلاسی مثل نقاشی یا نمایش توسط بچه‌ها کمک می‌کنند. خانم **مهین غفاری** از جمله کمک مربی‌های فعالی است که هفت سال در این مرکز سابقه فعالیت دارد. او با زیر نظر داشتن دست‌ورزی‌های کودکان، در اصلاح آنها می‌کوشد.

از خانم غفاری می‌پرسیم: «با توجه به وجود رایانه، رسانه‌های دیجیتال و لوح‌های فشرده، آیا آموزش‌های شما به روز شده است و بچه‌ها در این سن و سال چنین امکاناتی را در اختیار دارند؟»

او می‌گوید: «بله. ما اینجا رایانه داریم. بچه‌ها می‌توانند با برنامه‌های مخصوص خود بازی کنند و در حد توان خود با رایانه آشنا شوند. در واقع برای هر فعالیتی از جمله رایانه، واحد کار دارند.»

توجه به مناسبت‌ها

مناسبت‌های روز می‌تواند الهام‌بخش برخی فعالیت‌های دانش‌آموزی برای کسب تجربه و اطلاعات باشد.

خانم **شریف کلانتری** با ۲۵ سال سابقه تدریس و آشنایی با مسائل پیش دبستانی، مسئول این واحد آموزشی است. او می‌گوید: «به ازای هر مناسبت مهم یک فعالیت یا واحد کار در نظر گرفته شده است؛ مثلاً در روز آتش‌نشانی، بچه‌ها با خدمات ایمنی و آتش‌نشانی آشنا می‌شوند. وقتی واحد کار آب را می‌خوانند، آنها را به موزه آب می‌بریم. در اردیبهشت ماه، جشن شکوفه‌های نماز را برگزار می‌کنیم و هر سه ماه یک بار هم برای بچه‌های متولد آن فصل جشن تولد می‌گیریم و عکسشان را روی دیوار نصب می‌کنیم»

اینجا آموزش ارتباط کلامی مهم است و حدود یک ماه را به آموزش سلام کردن از راه‌های متنوع مثل نمایش می‌پردازیم. بچه‌ها به ورزش علاقه‌مندند و به این دلیل ما، آنها را به نزدیک‌ترین زمین تمرین فوتبال می‌بریم. آموزش زبان انگلیسی نیز از برنامه‌های این پیش دبستان است.»

ترس از جمع

سینا از دانش‌آموزان شش ساله‌ای است

که از حضور در جمع ترس دارد. او گوشه‌ای کز کرده است و ترجیح می‌دهد وقت خود را خارج از کلاس و به چرت زدن بگذراند.

از خانم **طاعت** مربی سینا می‌پرسیم: «آیا این وضع ادامه خواهد یافت؟»

او می‌گوید: «بله. ممکن

است تا چند ماه چنین باشد.»

از نحوه برخورد مربی با

سینا می‌پرسیم. او می‌گوید:

«من هیچ‌گاه او را وادار به

انجام دادن کاری نمی‌کنم.

باید خودش بخواند. فقط

به او می‌گویم، سینا کیف تو

اینجاست. خوراکی هم داری.

بیا بخور. او خوراکی‌اش را می‌خورد

و سپس از کلاس خارج می‌شود. همین

که حرف مرا گوش می‌کند، به این معنی

است که حرکتی رو به جلو داشته‌ایم. ما از او

کار گروهی نمی‌خواهیم و در عین بی‌توجهی

به او توجه می‌کنیم. متأسفانه، حضور پدر و

مادرش در مدرسه وضع را بدتر می‌کند اما

باید صبر کنیم.»

ما که به رفتار او علاقه‌مند شده‌ایم، سعی

می‌کنیم با او حرف بزنیم. از او می‌پرسیم:

«مدرسه چطور جایی است؟» و او می‌گوید:

«اول فکر می‌کردم مدرسه خوب است اما

الآن خوشم نمی‌آید!»

فعالیت‌های آموزشی و آماده‌سازی این پیش دبستان به صورت اردویی و از تابستان برای کودکان شش ساله آغاز می‌شود

